

NOTED

KOLEDAR

Torek 1. junija
 Portunat, Jagoda
 Sonce vzhaja ob 4.16, zahaja
 ob 19.47. Dolžina dneva 15.31.
 Luna vzhaja ob 1.34, zahaja
 ob 13.06.

Jutri 2. junija
 Vellmir, Srčan

Spominski dnevi

ki su pod paljbu siedeće protestno
plismo, naslovijeno polkovniku
Gardnerju.

«Ko smo mi? delavci ladjedel-
ne Šu. Marka izvedli za nov ukaz
vojske uprde, ki ima namen ovi-
rali uspeh kongresa delovne mla-
di in ki priprave prihod tujih
delagatov za kongres, smo vsi
mladi delavci združeni protestirali
proti temu nedemokratskemu po-
stopanju. Ta nov ukaz, ki preno-
vuje prihod jugoslovanskih in
italijanskih delagatov, je nova tre-
ščica osnovnih svecobiti nezakonite-
ni in zagrojujnih v atlantski li-
stini; zato zahtevamo, da vojska
uprava preklicie svoj ukaz ter pre-
nehja z nadaljevanjem politike, ki
ne pristaja organu, kateri se sma-
ta demokratična.»

Delegacija mladih delavcev Šu
Marka je odnesla to pismo polkov-
seveda polkovnika Gardnerja ni
razgovor. Po čudenju naključju
seveda polkovnika Gardnerja ni
bilo v uradu.

Delegacija mladih delavcev Sv. Marka je odnesla to pismo polkovseveda polkovnika Gardnerja ni razgovor. Po čudnem naključju seveda polkovnika Gardnerja ni bilo v uradu.

Komisija je bila torej imenovana, ne da bi SZG pozvali, naj pošlje vprav svojega zastopnika, ki prav sedite v njej, ne pa člana

dveh drugih sl. enih gospodarskih združenj. Se več! Imenovana je bila, še preden je oblast čutila potrebo, da slovenskemu združenju na njegovo dvakratno pismeno zahtevo sploh kaj odgovori. Ta polstopek, ki ni niti najmanj v skladu z zagotovili VU z dne 6. januarja t. l., je žalitev vseh sloven-

skih gospodarstvenikov v Trstu in okolici in njihove legitimne stanovske organizacije. Je pa tudi nov dokaz o tako imenovani «nepri- stranosti» anglo-ameriške vojaške uprave

Otvoritev kopališča
pri Sv. Nikolaju - 13. junija
Vsem kopalcem in kopalkaricam sporočamo, da bo obnovljeno kopališče pri Sv. Nikolaju v Ankaranu odprto 13. junija.

Istocasno bodo odprli tudi novo restavracijo, kjer bodo le tovišarji - kopalci dobili okrepila in raznovrstne pijače.

13. junija vsi v Ankarano!

Radijsko spored
TRST II (m 203.6, Kc 1474)
v torek 1. junija

7.30. Koledar. 7.35. Jutranja glasba. 7.45. Napoved časa in poročila. 11.30. Reprodukcijska glasba. 12.05. Novi svet. 12.10. Slovenska vokalnica.

na glasa. 12.45. Napoved časa K
poročila. 13.00. Orkester Andre K
stelnetz. 13.30. Operne arje i
dueti. 14.00. Dnevni pregled tka
14.15. Pestra glasa. 17.30. Pien
Z. 18.00. Naša povest. 18.15. K
morna glasa. 18.45. Vesele melo
dije na harmoniki. 19.00. Angles
na po radiu. 19.30. 15 minut z
Elington-om. 19.45. Napoved č
sa in poročila. 20.00. Pevski kon
cert Milice Poljanar in Vekoslav
Banovca. 20.30. Iz domače knji
police. 20.45. Skladbe Anatola
dov-a. 21.00. Peser večer. 22.00.
Lahka glasa. 22.15. Slovenski

kalni kvintet — prenos iz Ljubljane. 22.35. Plesna glasba. 23.15. Na povred časa in poročila. 23.30. Citiranje sporeda. 23.35. Polnočna glasba

ziana 1:0, Rojan - Piran 0:0, Umag
Ižola 1:0, Aurora - Sv. Ana, Pri
stanišenički - Nabrežina 4:0.
Okrožno nogometno prvenstvo:
OMMSA - Proleter 4:1, Greta
INAML 4:1, Col ILVA - Kolonja 3:2

**Uspehi izbirnih tekem
v lahki atletiki**

V nedeljo popoldne je bilo do
kaj živo na stadionu.

—800 m moški: 1. Lesica (Nabre-
žina) 2'21, 2. Urban (Sv. Ivan), 3.
De Gasperi (Sv. Vid), sledijo še
Trevisan, Sedmak in drugi.

100 m moški: Dugar (Sv. Mar-
ko) 11", Sedmak, Drekonja, Bru-
ma, Bibler in Cok.

Hoja na 3000 m: Govorčin 14'31"
Corsi, Ezio, Corsi Edl, Negri, Skla-
lan, B'siani, Roncelli, Neppi, Fur-
lan in Neri.
60 m ženske: 1. Sušič (Rinsidil)
8'4, Petrini 8'5, Garri, Tomasi, Ver-
tovec in Bembo.

18:09, Tomažič - Elektra 2:1 (10:10, 15:9, 15:1), Tomažič - Skorkljah 2:0 (15:2, 15:9), Tomažič - Lonjer 2:1 (15:3, 10:15, 15:11), Lonjer - Elektra 2:0 (15:4, 19:17).

Sosič zopet prvi na kolesarski tekmi

V nedeljo je bila kolesarska tekma na 120 km progi za pokal «M

Izid tekme je slednje: 4 h 27', Bartoli, Stibel, Marino, Rebula, Pekjarić, Kalin, Fattori, Di Luciano, Mosetti in še 20 tekmovalcev.

Dijak Ivan Lončar je šel v ko-

postnega nadzitelja 1000
grade. Kalin Giovanni Ivan, Opčin
Narodna ul. št. 54.

Spomenica Slovansko-italijanske antifašistične unije za Tržaško ozemlje VS Organizacije združenih narodov o stanju v anglo-ameriški okupacijski coni

Ljudstvo, prebivajoče na ozemlju, ki tvori Svobodno tržaško ozemlje, je doprinele lasten delež k zmagi zmagalnih sil v zadnji vojni. Tisoč njegovih sinov so protivojni pristopili v redne vojaške formacije, NOV in PO Jugoslavije, ki so operirale na ozemlju bivše Julijske krajine, vključno tistih njenih delov, ki spadajo danes v sestavi Trsta, druge so v samem Trstu izvajale diverzantske in sabotažne dejavnosti. Iz Trsta so kljub najstrožji kontroli okupatorja prihajale velike količine materiala in milijoni denarnih prispevkov v pomoč rednim vojaškim enotam.

Prile vojnim naporom teh sil so bile tudi stalne obsevalne delegacije zaveznikov, ki so imele svoj sedež pri IX. korpusu NOV, ki je operiral v bivši Julijski krajini, in katerim je narodno-osvobodilna vojska nudila vso podporo.

Člavi odpor, ki stavi to pokrajino i po doseženih uspehih i po preostanih trkih v vojni med prve v Evropi, je bil posledica svobodoljubja in obloke demokratične zavesti prebivalstva. Ni brez pomena tudi dejstvo, da je fašistični

teror iz svoje nastanka zavzel, posebno je zaradi mešanega sestava prebivalstva in zaradi bližine meje ter agresivnih namenov fašistične Italije napram balkanskim deželam, prav tukaj najokrutnejše oblike.

Slovansko in italijansko ljudstvo je enodušno šlo v borbo in je v njej vse žrtvovalo z vero, da se bo pravilno rešilo nacionalno upravičeno in da bodo zagotovljene vse njegove demokratične pravice, kot je bilo to potem proglašeno v atlantski listini. Ljudstvo Julijske krajine je verovalo, da se bo spoštovala pravica vseh ljudstev, da izberejo tisto obliko vlade, pod katero hočejo živeti. Verovalo je, da se bodo glede italijanskega fašizma izvedli sklepi konference ministrov v Moskvi — zlasti na ozemlju, kjer je fašistični teror zapustil najhujše sledove, da bo odločalo načelo, da se mora popolnoma uničiti fašizem in vse njegove zle posledice in oblike in da mu bo dana priložnost, da bo moglo ustvariti vladne in druge institucije na temelju demokratičnih načel. Verovalo je v ustvaritev osnovnih pravic človeka in državljanov.

med katere zadnje s klasičnimi ustavnimi pravicami nered spadajo one, ki zajamčujejo državljanom rednega sodnika in ta na drugi strani izključuje vojaškega, katerega oblast na noben način ni moglo šteti med upravne funkcije, kakor jih predvideva čl. 2 začasnega statuta. Zategadelj izhaja nujno, da pride tu v poštev čl. 5 Stalnega statuta, ki se sklicuje na kazensko pravno norme Svobodnega ozemlja in na izredno pravo (pravne norme) vojaške zasedbe, katere poveljstvo nadaljuje z upravljanjem. STO-ja do nastopa guvernerja, pa je to strogost upoštevanju na podlagi mirovne pogodbe obveznih statističnih določb in

ustavopravnih odredb iste. Prenehale so tedaj — in ni nobenega utemeljenega poudarka, da se nadaljujejo — izredne pravice vojaških poveljstev, v kolikor so organi vojaške uprave na zasedenem ozemlju na podlagi vojnega prava, in ta vojaška poveljstva so se prelevila v običajno civilno upravo v skladu s statističnimi določbami, ki spoštujejo individualne in kolektivne pravice državljanov, med katere spada pravica do udeležbe v javnih in upravnih telesih v skladu z načeli resnične demokracije.

ZVU je vse te določbe upoštevala in je v uvedbi nove nazive (Ukazu št. 1 in št. 2 z dne 16. 9. 1947, Ur. l. št. 1) samo za nekatere

Proti duhu mirovne pogodbe

Nastop zavezniške vojaške uprave

Prvi razglas, s katerim se je ZVU predstavila tukajšnjemu prebivalstvu, je vzpostavila pravo stanje z dne 8. septembra 1943 in razveljavila določbe, ki so jih bili izdali demokratični organi oblasti deloma že v vojni, deloma pa po osvoboditvi. Skladno s tem so nadaljnji ukrepi ZVU razpustili narodno zaupno in ljudska sodišča ter s razglasom št. 11 odrekli priznanje narodno-osvobodilnim odborom, t. j. demokratičnim organom oblasti, ki so bili voljeni in so v velikem svojem delu delovali že v času narodobolne vojne. Tak postopek, ki je nasprotoval duhu dogovora Tito-Alexander in ki se mu je v začetku pridružil delokrajec demokratičnih organizacij (n. pr. sedež glavnega odbora SIAU za Julijsko krajino, kulturnega kroga »Rinaldi« itd.), aretacija antifašistov in naložba vstopa s fašističnimi zločinci, je kmalu ustvarilo novo vzdušje, podobno onemu pred 8. septembrom 1943. Fašistični elementi so pričeli razvijati teroristično aktivnost; člani nove civilne policije, v katero so bili sprejeti številni bivši pripadniki vojaških in drugih fašističnih organizacij, so jim pri tem pomagali. Sovražni odnos se je nato še stopnjeval. Intervencije civilne policije so bodisi brez poudara bodisi pri mirnih manifestacijah demokratskega prebivalstva terale smrtne žrtve (med drugimi Coverlizza in De Rosa — decembra 1945; Genzo in Giorgetti — marca 1946; Giorgetti in Battistella — junija 1946), medtem ko ni nikoli preprečeval divjanja terorističnih skupin v centru mesta.

Fašistične in iredentistične tope so večkrat ob navzočnosti Angležev in Američanov nemoteno vlačile sramotilne ške Tita po glavnih ulicah mestnega centra; vzklile so Mussolinij, vdrale v zasebna stanovanja, iz katerih so vzele slovenske in italijanske zastave s peterokrako zvezdo, uničevale sedeže demokratičnih organizacij in slovenske knjigarne. Civilna policija je n. pr. med drugim razstavljala in uničevala stavoke, ki jih je postavljal ljudstvo v pozdrav mednarodnim komitisi.

Toda enodušno in energičnemu nastopu demokratičnih sil ni uspelo slomiti in odkriti teror neofašističnih band. Tem množicam je uspelo preprečiti še hujše, čeprav so imele proti sebi sovražno razpoloženje civilno policijo in upravo ves ostali javni aparat. In ko je ljudstvo 30. junija 1946 odgovorilo krvavemu nasilju s splošno stavko, ZVU ni vedela ugotoviti stavke — to edino sredstvo samobrambe — za nezakonito in postavit pred

II. Prebivalstvo STO pa je — ob zadostitvi določbam mirovne pogodbe, ki se morajo strogo spoštovati od ZVU — pridrževalo od novega stanja globljih sprememb; upravo v duhu in dejanskem smislu določb mirovne pogodbe, za jamčenje človeških in državljanovih pravic, vzpostavitev demokratične krajevene oblasti in predvsem normalizacijo težkega stanja, ki ga je povzročilo v prejšnjih dveh letih obilno delovanje terorističnih, iredentističnih skupin.

Prav v tem smislu ni ZVU ničesar ukrenila. Edinole politične skupine, ki so objavile 6. septembra 1947, to je v dnevi nastanka STO, skupen iredentističen proglas (Voce libera, 6. septembra 1947), so po svojih zastopnikih pritegnile v civilno upravo in posvetovalna telesa ter nadaljujejo nemoteno s svojim delom, čeprav je obstoj takih skupin predstavlja grobo kršitev čl. 2 mirovne pogodbe. Se posebej pa, spričo čl. 2 Stalnega statuta, zavezniki uprava ne bi smela dopustiti, kaj je na vse načine podpirati, takih političnih skupin; nenavzočnost guvernerja, zastopnika Varnostnega sveta, ne more namreč odvezati zaupniške uprave od natančnega izvrševanja njenih dolžnosti, kakor jih predvideva mirovna pogodba.

Po vstopu mirovne pogodbe v veljavo je prva seja tega zastavljene civilne uprave (consigli sveto) imela znatnega iredentističnega manifestacija (16. septembra 1947). Takoj je prvi dan po vstopu mirovne pogodbe v veljavo je prva seja tega zastavljene civilne uprave (consigli sveto) imela znatnega iredentističnega manifestacija (16. septembra 1947). Takoj je prvi dan po vstopu mirovne pogodbe v veljavo je prva seja tega zastavljene civilne uprave (consigli sveto) imela znatnega iredentističnega manifestacija (16. septembra 1947).

Kljub predhodnim opozorilom demokratičnega tiska (n. pr. »Il Lavoratore« 12. 12. 1947) se dovoljujejo v najrepresenčajnejših prostorih Trkstva javne manifestacije za priključitev k Italiji. Ob udeležbi vojaških in civilnih predstavnikov oblasti pri sprejemu »ladje prijateljstva« 20. januarja t. l. je hujša škoda sprožil val iredentističnih manifestacij. Civilna policija, (ki je v svojem imenu ohranila naziv Varnostnega sveta, ki zveni iredentistično) je v svojem rednem poslovanju neposredno povezana z oblastmi v Italiji, kakor da gre za tuzemstvo (preskrba potnih listov Italije za državljanov STO). Na uradnih poslopih se izvajajo pozivi uradnikom STO, da se

Italijanska vlada je pred meseci izdala ukrepe, ki omejujejo italijanski državni banki in preko nje vsem ostalim bankam dajanje kreditov. Verjetno so ta ukrepi italijanski vladi narekovali tehnični razlogi. ZVU je dovolila izvajanje omejenih ukrepov italijanske vlade podružnični italijanske državne banke in ostalim bankam v Trstu ne glede na to, da je to izvajanje skrajno škodljivo za gospodarstvo STO. Industrija v STO se brez večjih kreditov ne more obnavljati, Trstu pa grozi nevarnost, da izgubi tradicionalno funkcijo emporija in tranzita.

Favoriziranje iredentističnih organizacij

III. Osnovna ideja Stalnega statuta — povzeta tudi v Začasni listini — je zagotovitev osnovnih pravic človeka in državljanov. Če more pri političnih določbah Statuta nastati dvom o njihovi uporabi, vendar ne more biti sporno, da vodila ideja Statuta nujno veže tudi fiduciarne uprave v prehodni upravni dobi.

a) Z vstopom v veljavo mirovne pogodbe je nastopilo stanje miru in državljan STO ima pravico, da mu sodijo redna sodišča, ako krši pozitiven zakon. V nasprotju s tem je ZVU s svojim Proglasom št. 2 z dne 15. septembra 1947 (Ur. l. št. 1) določila vojaška sodišča tudi za sojenje deliktov nevojakega značaja, tako n. pr. ovrzanje delovanja javnih naprav, ponarjanje javnih listov, denarja ali bankovcev, udeležba pri nedovoljenih sestankih, podkupovanje funkcionarjev, širjenje alarmančnih vesti.

b) Svoboda zborovanja in združevanja obstaja dejansko v letu 1945. — upravičeno prejeti ideje. Toda glede antifašistov in Slovencev posebej, kakor tudi glede antifašističnih in slovenskih organizacij vse do sedaj ni bilo podobne odredbe.

Zaradi tega zveni ironično — da se drugače ne izrazimo — zahteva ZVU, naj SIAU dokaže svojo dobro vero, ko zahteva soudeležbo pri javni upravi, obenem pa pridržuje to pravico izrecno in izključno STO-ju nasprotnim političnim skupinam. Bolj očitenega nasprotja si ni moglo zamisliti, in to javno dokazuje voljo ZVU, da zanika ljudskim množicam to v demokraciji najvažnejšo pravico. S takim početjem se ohranjuje prevlada v javni upravi tistim političnim skupinam, ki so vselej — pred in po fašizmu in za časa vojne — vladale mestu in skrbela samopas za svoje ozke koristi v nasprotju z ljudskimi. Ta ugotovitev ne velja zgolj za javna telesa, kakor n. pr. konski in občinski svet, marveč tudi za vse javne ustanove, kakor Acegat (Azienda Comunale del Gas, Acqua ed Elettricità) in IC-AM (Istituto nazionale abitazioni minime), Triško hranilnico (Cassa di Risparmio Triestina), Občinsko dobrodelno ustanovo (E.C.A-ENTE comunale assistenza), Bolniško blagajno (Cassa ammalata), ostale zadave za socialno zavarovanje, Zaručene bolnišnice itd.

S pritegnitvijo omenjenih skupin, ki na vsakem koraku sabotirajo določbe mirovne pogodbe, in z izključitvijo vseh tistih, ki so voljni sprejeti novo stanje, ZVU odkrito preprečuje izvajanje mirovne pogodbe.

Tako zvane civilne oblasti so oblasti le po imenu. Demokratičnim določbam mirovne pogodbe bje v obraz žalostna vloga žalostnih predstavnikov, vloga, ki se iztrjuje s posvetovalnimi kompetencami brez najmanjše oblastvene funkcije.

Potrebno je namreč poudariti, da se je za ukaz o ustanovitvi občinskega sveta, konseka in občinskega predsednika izrecno skliceval in uporabljal fašistični zakon iz leta 1934 (Pokrajinski in občinski zakon), ki je zatrl sleherni demokratični izvoljen zastopstvo in nasprotno z diktaturnimi in centralističnimi nameni ojačil območje krajevnih funkcionarjev osrednjim oblastim (prefekta in podprefekta). In taki kriteriji se še vedno mirno uporabljajo tri leta po padcu fašizma in potem, ko je bilo STO ustvarjeno na podlagi načel spoštovanja človeških pravic!

Če so se hoteli aplicirati italijanski zakon, ni bilo treba ravno fašističnega. ZVU bi bila mogla, ako bi bila hotela ostati v svoji logiki do-

ni bilten ZVU za leto 1945 in 1946 hote zmanjšuje obseg trgovine z Jugoslavijo, ki razpolaga z raznimi surovinskimi viri za tržaško gospodarstvo, na približno 460 milijonov lir, dočim je znala v resnici, četudi so bile postavljene vse mogoče ovire, okoli 2 milijardi. Kajpada Italija, ki se smatra za tuzemstvo, ni navedena.

Ni tedaj ugotoviti, da se skuša s takim početjem na vsak način postaviti umeten zid med Trstom in njegovim zaledjem.

c) Prebivalci STO ne uživajo enakopravnosti. Polno zadostženje — ex lege — za krivice in škodo, ki jim jo je povzročil prejšnji režim, so

Zadržanje ZVU do demokratičnih organizacij

Posebno poglavje pa tvori — poleg še drugih neletih primerov — zadržanje ZVU do organizacije partizanov, ki so se borili na strani zaveznikov v zadnji vojni. Prevedano jim je bilo odkriti plosč padlim pri Sv. Križu. Policija je brutalno napadla množico, ki se je zbirala na pokopališču, in izvršila več aretacij. Podobno je nastopila policija proti množici, ki se je mirno vrčala s proslavo tretje obletnice brigade Fontanot, čeprav so teroristi vrgli vanjo štiri bombe, ki so raniile 17 oseb. Višek pa je dosegel nastop policije na Opčinah, ki je uprizarila gonjo na partizane v uniformi in aretirala 29 oseb brez poudarka, da so se razkrojili mirno vračali proti domu. Večina teh je bila izpuščena že v preiskavi ali pa na razpravi pred vojaškim sodiščem potem, ko je demokratsko prebivalstvo na to provokacijo odgovorilo s splošno stavko.

Svoboda stavke se uresničuje, ker se smatra vsaka stavka za politično stavko, ta pa za izjazen.

d) Priloge STO ne uživajo enakopravnosti. Polno zadostženje — ex lege — za krivice in škodo, ki jim jo je povzročil prejšnji režim, so

Ob takem stanju »demokratizacije« v anglo-ameriški coni STO daleč izstopa demokratična ureditelj v jugoslovanski coni, kjer so zastopniki ljudstva v upravi voljeni in se civilna oblast polno udeležuje v interesu prebivalstva. Spričo te primerjave izzvene v prazno pritožbo glede razmer v jugoslovanski coni zaradi »sprememb obstoječega stanja«, zaradi agrarne reforme in drugih ukrepov, ki vsi pomenijo le spoštovanje (Nadaljevanje na 4. strani)

Pristranost ZVU

ZVU ovira z raznimi ukrepi in predpisi, da si STO preiskrbi pod najugodnejšimi pogoji razno blago iz inozemstva. Listo blaga, ki jo je izdala italijanska vlada in iz katere je razvidna vrsta blaga, ki se v Italijo ne sme uvažati zaradi zaščite italijanske produkcije, je ZVU prisvojila ne oziraje se na koristi STO, le ved: v izključno korist italijanskega gospodarstva.

Pristranost ZVU se očituje na vsakem koraku: v zadnjih dnevih izdani statistični

Vstop mirovne pogodbe z Italijo v veljavo

I. 15. septembra 1947 je stopila v veljavo mirovna pogodba z Italijo, katere čl. 21 izrečno odreja, da bo od trenutka, ko preneha suverenost Italije nad STO, naše ozemlje »upravljeno« v skladu s določbami Priloge VII o prehodnem režimu.

Potemtakem se mora, ako se mirovna pogodba noče kršiti, uprava voditi po natančno predvidenih določbah začasnega statuta. In nič ne menja na tej ugotovitvi dejstvo, da po čl. 1 triškega statuta našeljujejo tej »upravi« zavezniki vojaška poveljstva.

Ta poveljstva morajo strogo spoštovati pravne norme mirovne pogodbe in zlasti one začasnega statuta, v kolikor niso uporabne le tudi one Stalnega statuta (čl. 2 začasnega statuta). S takojšnjim učinkom se mora zato uporabljati čl. 2 Stalnega statuta, ki govori o dolžnosti Varnostnega sveta, da skrbi za spoštovanje določb Stalnega statuta, ki se tičejo zaščite osnovnih človeških pravic. Te so naštetje v čl. 4 in predvidevajo narodnostno, verske in spolne pravice,

Spomenica SIAU Varnostnemu svetu OZN

(Nadaljevanje s 3. strani)

nje ljudske volje in nadaljevanje normalizacije stanja. S tem ne vzdriž primeri samovoljno podaljševanje režima vojne okupacije, samovoljna omejitev predstavnikov samo na zastopnike manjšine in njihove smešne vloge v upravi — in vse to zaradi tega, da se za vsako ceno spremeni stanje, nastalo zaradi poraza fašizma, in povrnejo prilike, kakršne so vladale pred zadnjo svetovno vojno. Tipično stanje vojne okupacije, ki ga ZVU podaljšuje, brez dvoma jemlje mnogim njenim ukrepom upravičenost in veljavo.

Načrtna gonja proti antifašističnim borcev

Vsi ti pojavi služijo povsem drugim svrham kot k pomirjenju duhov in k normalizaciji prihril v interesu gospodarskega in splošnega prospeha prebivalstva STO. Toda favoriziranje fašističnih, neofašističnih in iredentističnih elementov od ZVU in njeno odkrito sovražno razpoloženje do vsega, kar je demokratičnega na našem ozemlju, se je kazalo že na druge načine.

V dnevih pred vstopom mirovne pogodbe v veljavo so bili prepeljani iz triških ječ zaporniki, ki jih je obsodilo izredno porotno sodišče zaradi nacističnega in kolaboracionističnega sodelovanja na podlagi od ZVU izdanih kazenskopisnih norm, v Italijo. Nanje so — nezastisljivo — italijanske oblasti uporabile amnestijo, nakar so se prosti vrnili v STO, na kraj svojega zločina, dočim se prav tako odpeljani protifašisti, ki jih je obsodilo anglo-ameriško vojaško sodišče in ki imajo stalno bivaliče in pristojnost v sedaj jugoslovanskih delih bivše cone «A», še vedno nahajajo v italijanskih zaporih. V isto svrhu spadajo mile obsodbe in oporotitve terorističnih zločincev, čeprav so atentati povzročili tudi smrtno žrtve, kakor n. pr. pri napadu na kulturni krožek Maganja v Skorklji, kjer je bila zahrbtno umorjena 11 letna Milka Vrabec-Passeri.

Viele žalitev demokratičnih čustev ljudstva STO pa pomeni načrtna gonja proti antifašističnim borcev in zadržanje vojne. Z milo pravo izrednega porotnega sodišča za sojenje fašistov in s favoriziranjem italijanske iredente teroristov so bili te v dobi pred uveljavitvijo mirovne pogodbe z Italijo ustvarjeni pogoji za nadaljnji korak: za sodni pregon bivših pripadnikov osvobodilne vojske zaradi dejanj, storjenih v vojni na strani zavezniških sil. Dolgotrajno stiskanje po krških jamah je privedlo do odkritja nekaterih trupel, zato so — v kolikor so sploh mogli ugotoviti, da so to izvršili partizani, postavili na zatožni klop izvršilce zakonitih aretacij pod obtožbo utesnitve osebne svobode in umorov. Dejanja, ki so bila izvršena v okviru vojaških operacij, po službenem nalogu in v stanju zakonite samoobranbe ljudstva pred nacističnim terorizmom po pozivanju samih Angležev in Američanov, nad člani fašistične tajne policije in fašističnih vojaških formacij ter nad njihovimi pomagači (izdajalci in voluharji), prikazujejo kot navadne zločine. Kadar pa ni mogoče preganjati partizanov iz drugih

razlogov, jih vlačijo dandanes — ko menijo, da so ustvarili za to prepostavke — pred sodišče zaradi nošenja njihovih uniform po predpisih o prepovedi nošenja vojaških uniform iz leta 1945, čeprav so v njih v dobri veri in nemoteno že neštetoletno nastopali.

Po dveh in pol letih po končani vojni smo zaradi postopanja ZVU prišli tako daleč, da so danes fašistični zločinci in fašisti, stebri nekdanjega režima, mnogi od njih postali tesni sodelavci ZVU, da se svobodno sprehajajo po mestu in pod zaščito civilne policije poskušajo terorizirati prebivalstvo, medtem ko borci narodno-osvobodilne borbe polnijo tršače zapore v zasmeh vsem mednarodnim obveznostim o zatiranju fašizma.

Tako postopanje ne more zasledovati druge svrhe kot to, da se vsa osvobodilna borba ljudstva v zadnji svetovni vojni onečasti in spravi na zatožni klop ter da se tudi v tem pogledu vzpostavi stanje pred 8. septembrom 1943.

VI

Slovansko-italijanski antifašistični uniji je njen sedanjí korak, kakor njeno dosedanje zadržanje narekovala želja po normalizaciji prihril na STO, smatrala je, da je kot predstavnica večine prebivalstva STO dolžna, da stori vse, da se tako stanje popravi, in ugotavlja, da sta britanska vlada in vlada ZDA odgovorni za spredaj obširneje utemeljeno kršitev mirovne pogodbe z Italijo, ker ZVU na STO, kljub vstopu mirovne pogodbe v veljavo, ne jemlje dejansko po števil nastanka STO in prenehanja italijanske suverenosti na ozemlju, ki mu je bilo zaupano v upravo v skladu in okviru začasne listine in, v kolikor je uporabljal, tudi stalnega statuta.

Ker ZVU prebivalcem STO ni zadržala pravic človeka in državljana,

ker ZVU se do danes ni ustvarila civilne javne uprave, v kateri naj bi sodelovali predstavniki vseh političnih struj in nacionalnih skupin, temveč je njihovo sodelovanje odbijala in monopolizirala javno upravo — kateri odreja samo posvetovalno funkcijo — v rokah iredentističnih političnih skupin,

ker politika ZVU ni dovedla do pomirjenja prebivalstva in okrepitve javnega miru in reda, ampak s svojo politiko favoriziranja šovinističnih, fašističnih in terorističnih skupin in izrazite sovražnosti do demokratičnega gibanja ter preganjanja borcev iz narodno-osvobodilne vojske s kazenskimi procesi ustvarja ovi-

re za normalizacijo prihril v coni STO, ki je pod njeno upravo.

S podaljševanjem režima vojne okupacije v nedogled zadržujeta britanska vlada in vlada ZDA oblast nad STO zase in onemogočata vsako izvedbo določb mirovne pogodbe.

Slovansko-italijanska antifašistična unija se obrača na visoki Varnostni svet, ki mu je poverjeno vrhovno nadzorstvo nad upravljanjem Svobodnega tršaškega ozemlja, s pozivom, da preuči dejstva, ki so iznešena v tej spomenici, ter da poskrbi za takojšnjo vzpostavitev normalnih prihril v anglo-ameriški coni STO-ja, do katerih ima prebivalstvo vso pravico po treh letih, odkar je bil fašizem zrušen, in po vseh ogromnih žrtvah, doprinešenih za zmago demokracije.

Normalizacija prihril bo mogoča le z dosledno izvedbo mirovne pogodbe, ki jamči v statutu vsem državljanom njihove pravice in zakonite interese.

GLAVNI SVET SLOVANSKO-ITALIJANSKE ANTIFAŠISTIČNE UNIJE ZA TRŠAŠKO OZEMLJE

Predsednik:
Dr. GIUSEPPE POGASSI

Tajnik:
BRANKO BABIČ

ZIDOVSKI BORCI IN BORKE MED BORBO PRI TEL AVIVU

Slovaška v novi ustavi

NOVA USTAVA ČEŠKOSLOVAŠKE NUDI TRDNO OSNOVO ZA
SKUPNO ŽVLJENJE ČEHOV IN SLOVAKOV V ENOTNI DRŽAVI

Slovaško vraščanje je bilo med problemi, pred katerimi je predmonarhvska republika stala popolnoma brez glave. Avtorji češkoslovaške ustave iz leta 1920 so se temu vprašanju izognili na ta način, da v ustavi Slovaška ni niti z besedo omenjena. Kjer se pa temu problemu ni bilo urogoče izogniti, kot je bil jezikovni zakon, ki je bil predložen za del ustave, so pozvali k takšnemu, ki ni odgovarjal dejanskim razmeram in ki se za to tudi ni mogel posrežiti. Jezikovni zakon je namreč predvideval pravno konstrukcijo edinega češkoslovaškega jezika. Avtorji jezikovnega zakona so pogrskili v toliko, ker pravna abstrakcija ne more napraviti nič dejanskega. Vse to je samo še bolj utrdilo slovaški separatizem, ki je prišlo k znanim dogodkom na Slovaškem v letih 1938 in 1939 (obstoje) nekaterih slovaških strank pri rešitvi urušene krize in proglasitev samostojne slovaške države, op. uredu.

Kotički vlade, program je natečajno spreminjal misljenje o raz-

merju med Čehi in Slovaki, katere je priznal za dva enakopravna naroda. Tudi razvoj od slovaške narodne vstaje v letu 1944 in potem od leta 1945 naprej se je gibal na novih polih. Ustanovil se je Slovaški narodni svet (Slovaška narodna rada - SNR) kot samostojen revolucionarni organ in še od junija 1945 so politične pogodbe poslopa koordinirale njegovo delo z državnimi osrednjimi organi. Nova ustava se nanaša na ta dejstva in ureja položaj Slovaške v okviru enotne države tako v načelnih členkih ustave, kakor tudi v petem poglavju nove ustave.

Načina odločitev je v drugem členku, ki pravi, da je Češkoslovaška republika enotna država dveh enakopravnih slovaških narodov, Čehov in Slovakov in poudarja, da tvori enotno republiko enotno in nedeljivo celoto. Osmi in deveti članek določata, da je nosilec izvrševalce državne moči na Slovaškem in predstavnik slovaškega naroda Slovaški narodni svet (SNR), kot organ zakonodajne moči in zbor poverjenikov kot organ vlade in izvršilne moči. Važna je tudi omejitev pravomočja SNR v petem poglavju nove ustave.

SNR izvršuje zakonodajno moč v narodnih zadevah ali pa v zadevah regionalnega značaja, v kolikor zahtevajo posebne ureditve, da bi bil zagotovljen poln razvoj gmočnih in duhovnih sil slovaškega naroda in da istodnevno ne gre za zadeve vsedržavnega značaja, ali pa take, za katere je potrebna enotna uraditev vsedržavnih zakonov. Odnos med SNR in osrednjimi organi republike ureja ustava tako, da je za sklicanje, razpustitev in odločitev SNR pooblaščen predsednik vlade, ki tudi podpisuje zakone SNR poleg predsednika zbora poverjenikov in poverjenika, ki naj izvrši izvedbo

zakona. Zakoni SNR ne smejo nasprotovati niti ustavi niti vsedržavnim zakonom. Praktično je izvedeno to načelo tako, da predložil predsednik vlade, če je prišel k prepričanju, da zakon SNR nasprotuje ustavi ali pa vsedržavnim zakonom, poročam ali pa enotnim gospodarskim načrtom, v roku 14 dni tak zakon vladi, ki o stvari odloči s končno veljavnostjo. Praktično se bolj pomembna kot decentralizacija zakonodajne moči je decentralizacija vladne in izvršilne moči, ki jo na Slovaškem izvaja nacionalni zbor poverjenikov SNR, z izjemo narodne obrambe, zunanje politike in zunanje trgovine. To moč izvršuje zbor poverjenikov v zadevah, ki spadajo v zakonodajstvo SNR v svojstvu izvršilnega organa SNR, v državnih zadevah pa kot izvršni organ vlade, in to v vseh panogah notranje državne uprave, ki so v paragrafu 95, odstavek 3 našete. Razmerje zbora poverjenikov k osrednjim organom je urejeno na ta način, da predsednika in ostale člane zbora poverjenikov imenuje in odloči vlada, ki tudi določa, kateri član zbora bo vodil posamezno poverjenstvo. V vsedržavnih zadevah je zbor poverjenikov, oziroma posamezni poverjenik, odgovoren vladi. Zbor poverjenikov in posamezni poverjenik so dolžni ravnati po smernicah in navodilih vlade, posamezni poverjenik pa po smernicah in navodilih resornega ministra. Ministar je tudi o polnomočnem izvrševanju z vednostjo resnega poverjenika svojo oblast na Slovaškem direktno. Če prekorači zakonska uredba odločitev ali pa ukrep zbora poverjenikov ali pa posameznega poverjenika pristojnost ali pa je v nasprotju z ustavo, vsedržavnimi zakoni, zakoni SNR ali pa vladnimi uredbami, lahko vlada

DELO ZA KULTURNI NAPREDEK SLOVENCEV NA TRŠAŠKEM

Nadaljevanje poročila odseka za ljudsko prosveto pri SHPŽ na občnem zboru SHPŽ dne 23. maja 1948

Če govorimo o delu odseka za ljudsko prosveto, potem moramo s posebnim poudarkom povedati, da je odsek za ljudsko prosveto izvedel vsa pripravljala dela in organizacijo za manifestacijsko zborovanje v Skednju, katerega namen je bil osnovevanje široke akcije «Za zgraditev novih zidov na slovenskem kulturnem pogorišču». Ob tej priliki je bil izvoljen širši in ožji odbor, ki je od takrat dalje prišel delovati.

Naš odsek je pripravil programe in organizacijo raznih proslav po terenu kot so: OF proslava, Simon Gregorčičeva, Prešernova, Kosovelova, Cankarjeva, Zupančičeva proslava, proslava bazovskih žrtov ter organizirala sodelovanje prosvetnih društev pri prireditvah o partizanskem tednu itd. Poleg navedenih proslav, je odsek organiziral masovni pevski nastop na Opčinah in v Bazovici ob priliki spominja na bazovske žrtve. Naši pevski zbori so se tudi udeležili, na pobudo našega odseka, o velikem številu masovnega pevskega nastopa ob priliki zaključka partizanskega tedna 11. aprila t. l. na Montebellu. Prav tako so se pevski zbori udeležili 1. majskih koncertov.

Pri proučevanju položaja na terenu smo ugotovili v komaj minuli sezoni, da imamo pri nas precej krajev, ki so v sled fašističnega raznarodovalnega postopanja, še danes narodnostno

ogroženi. Tem krajem posveča odsek za ljudsko prosveto največjo pažnjo ter prireja čim več gostovanj z namenom, da se ljudstvu vzbudi narodna zavest. V zvezi s to akcijo smo imeli gostovanja v Božičih, Sv. Barbari, Medžvasi, Miljah, Skofljah, Sn. Ani in Sestljani. Ugotavljamo pa, da je gostovanj v narodno ogroženih krajih še vedno premalo in da bo treba na tem polju še dosti napraviti. Društva, ki imajo bujno razvito društveno življenje, se pa morajo zavedati, da je njih prva in največja dolžnost sodelovati v oranju kulturne ledine v vaseh in krajih, ki so narodnostno ogroženi. Narodnostno ogroženi pa niso po svoji krivdi, temveč po krivdi tujcev, ki so te kraje tlačili. Pevski zbori in dramske skupine lahko store v tem oziru največje pionsko delo.

Poročilo o predavanjih:

Odsek za ljudsko prosveto skrbi za kulturno prosvetno predavanje. Teme, o katerih predavatelj razpravlja na predavanjih, so iz najrazličnejših področij: literature, zgodovine, zemljepisja, prirodoznanosti, medicine, prava, gospodarstva, iz vzgoje mladine pri nas in drugod (ZSSR). Referent za predavanja je pripravil tudi snov za Prešernovo, Cankarjevo, Zupančičevo, Gregorčičovo, Kosovelovo proslavo in za proslavo kulturnega praznika 27. aprila. Na pre-

davanjih se je tudi razpravljal o organizaciji ljudske prosvete na vasi, o enakopravnosti Slovencev na STO-ju in o socialni ekonomiji. Povod dosega predavanja svoj namen, kajti člani prosvetnih društev se na ta način izobražujejo.

Pri organiziranju predavanj se pa pojavljajo tudi težave. Vsi ne delujejo dobro poisti, včasih preuči, včasih je težko najti predavatelje, včasih pa člani prosvetnih društev ne najdejo potrebnega razumevanja za važnost predavanja. Morda tiče prav v teh težavah vzrok, da predavanja zadnji čas nekoliko pešajo.

Sezona za predavanja je november, december, januar, februar in marec. In aprila vidimo da predavanja pojmajo, kajti prične se poljsko delo in celotni predavatelji se pripravljajo na prireditve na 1. majski nastop v poljskih mesecih se predavanja vršijo redko. V oktobru pa se po našem mnenju predavanja izvajajo v tek. To je na našega odseka za ljudsko prosveto, ki bo moral to napako odpraviti in pravčasno izvesti pripravo in organizacijo za predavanje. V tem letu je nastajal zastoj v predavanjih prav gotovo tudi zaradi povečanja politične aktivnosti in borbe za naše pravice, kar je razumljivo, saj se vsi zavedamo, da je naša politična zmaga največja garancija za naš uspešen kulturni razvoj.

HAIFA JE NAJBOLJŠE PALESTINSKO PRISTANIŠČE. NEKDAŠNJA RIBSKA VAS SE JE V NEKAJ DESETELETNIH RAZVILA V MODERNO TRGOVSKO LUKO

Razvoj sovjetske knjige v 30 letih

V TEH LETIH SOVJETSKE OBLASTI JE IZŠLO 873 TISOČ KNJIG V SKUPNI NAKLADI 11 MILIJARD IZVODOV

Eden izmed pomembnih rezultatov tridesetih let sovjetske oblasti je nesluhten razvoj kulture vseh narodov Sovjetske zveze. Stetnike o knjigah, ki so izšle v Sovjetski zvezi po Veliki oktobrski revoluciji, so najboljši merilo za presojanje kulturnega življenja v državi socializma. Po nakladi knjig se ne more s Sovjetsko zvezo kosati nobena druga država na svetu. V Sovjetski zvezi je knjiga postala last ljudstva. V carski Rusiji so bile do 1916 leta izdane 3300 izvodov, se je do 1946 leta dvignila na 20 tisoč.

Tudi vojna ni mogla kljub vsem strahotam in uničenju mnogih grafičnih podjetij zadušiti razcvet sovjetske knjige. V treh letih in pol tik pred vojno so sovjetske založbe izdale 151 tisoč knjig s skupno naklado 2 milijardi 114.000.000 izvodov. Tik pred vojno je izhajalo v Sovjetski zvezi 875 časnikov s enkratno naklado 37,5 milijona izvodov (na leto 7,4 milijarde izvodov) in 1760 revij s skupno naklado 827

milijonov izvodov. V zadnjih letih pred vojno je izhajalo na leto do 4000 knjig klasičnega slova in del in knjig sodobnih sovjetskih pisateljev. V primerjavi s to veliko založniško delavnostjo je med vojno izšlo svedo mnogo manj knjig, vendar se vendar precej: 71.900 knjig in brošur s naklado 1.193.000.000 izvodov.

Najbolj prihvaljena dela sovjetskih pisateljev so izšla v preteklih letih v velikanskem nakladah. Največjo naklado je dosegel Solohov «Tihhi Doh», ki je izšel v 125 izdajah skupno v 8.859.000 izdih. Ostrogojski roman «Kako se je kajlo jekla» je izšel v 155 izdajah skupno v 2.913.000 izdih. Fodjejeva «Korbi» je dosegla 133 izdaj, ki znašajo 2.661.000 izvodov. Povelje Solohova so izšla v 53 izdajah skupno v 16.300.000 izvodov. Alekseja Tolstaja v nakladi 13.700.000 izvodov (v 38 izdajah) Simonova v 12.500.000 izvodov itd.

V dveh povojnih letih je izšlo 47.000 knjig s naklado 905.000.000 izvodov. V letošnjem prvem polletju je znašala skupna naklada 261.000.000 izvodov. Povojna prečna naklada znaša za knjigo po 19.000 izvodov ter je v vsja nekaj kor predno. Povprečni obseg knjige se je povečal na 7,7 tiskovnih pol.

Značilno za kulturno življenje v Sovjetski zvezi je tudi, kako malo ceniti dela svetovnih klasikov. V tridesetih letih je izšlo v skupni nakladi 174.000.000 izvodov del svetovne literature. Prevedeno delo 1400 avtorjev in skladateljev, pisateljev in skladateljev je preseglo 67 milijonov izvodov, francoski 48 milijonov, poljski in drugi slovaški avtorji pa 12,5 milijona.

S Sovjetski zvezi so številne knjige še preden izidejo popolnoma razprodane. Zanimanje za knjige je tolikšno, da jih dobijo le tisti, ki jih vnapije naročijo. To dejstvo, da je sovjetska oblast uspešna, da se je knjiga razlaščila med široko delovno množico, najbolj prica o tem, da so sovjetski razumejo pomen kulturne in da je postala kulturna dejavnost laž.

«TO JE ZEMELJSKI RAJ, KAMOR POGLEDAS», PRAVI ČESKO-SLOVAŠKA NARODNA HIMNA

ARABCI OBOROŽENI IN OPREMLJENI Z ANGLEŠKIM OROŽJEM IN OPREMO

BELA KNJIGA IZRAELA O DELOVANJU INTELLIGENCE SERVICEA V EVROPI IN SREDNJEM VZHODU

li prisiliti aile Haganaha, da bi se razčlenila.

Vse to pa naj bi pripravilo teren za glavni napad Arabcev. Arabška legija kralja Abdulaha okrepjena z enotami Iraka, ki morala pristopiti reko Jordan med Semachom in Beisanom in z vsemi silami napasti sile Gesherja, Legija bi se morala razdeliti na dve koloni, od katerih prva bi napadala v smeri Sv. Ivana pri Akirju, druga pa proti Haifi preko cone Beisan-Afula in nižine Asdraelon.

Načrt je predvideval, da bi bili mesti Sv. Ivan pri Akirju in Haifa dočrpani 21. maja t. l. Ko bi bila Haifa zasedena, bi Anglija priznala suverenost kralja Abdulaha nad tem pristaniščem, ki bi postalo pomorska središče arabske baza transjordankega kraljevstva.

Danes je očito, da je bil načrt Glubb paše kljub številnim uspehom, najprej ustavljen in potem praktično razbit zaradi protinapadov Haganaha, ki so bili mnogo močnejši, kakor so jih predvidevali. Kotkor se je lahko izvedlo, danes arabski glavni stan dela na popolni reviziji

načrta, po katerem bi svoje glavne vojne sile vrgele na Jeruzalem, ki bi tako postal najvažnejše bešiče te vojne. (Med tem so Arabci stari del Jeruzalema že zavzeli, op. ur.)

Tudi ta načrt pa je hudo oskoderan zaradi umika angleških oficirjev iz arabske legije, kakor je odelo London.

To dejanje pa svedo ni dovolj, da bi Zidi pozabili na kopico sovražnih dejanj Anglije. Izraelska vlada pa pripravila Belo knjigo o dejavnosti Anglije v Evropi in Srednjem vzhodu proti židovski državi v Palestini.

Bela knjiga bo predvsem vsebovala leto o dejavnosti Intelligence Servicea proti uvozu orožja v Palestino z židovske strani. Glavna središča tega delovanja bi bila mesta Pariz, Praga, Rim, Atene in Bukarešta. Obtožba specifična, da je bilo na stolne agentov angleške tajne službe zaposlenih več mesecev na tem, da bi prijavili angleškim vojnim silam in vojni mornarici, vsako sled nabave in odposiljate orožja za Zide.

Anglija je tudi obtožena, da je po diplomatski poti pritiskala na

države, kjer se je pokazalo, da se je kupovalo in odposiljalo orožje. Ta angleška dejavnost, ugotavlja izraelska vlada, je imela za posledico, da Zidi niso mogli nabaviti lovskih letal ter da je ostalo prebivalstvo Tel Aviva prepusteno bombardiranju in obstrlelvanju egiptovskih vojnih zračnih sil.

Drugi del Bele knjige, kolikor sem mogel izvedeti, bo vsebovala aktivnost angleških funkcionarjev pri pripravljanju arabske intervencije. Domneva se, da bo ta del vseboval vidne dokaze tega delovanja v obliki presteženih navodil in poročil. Ti dokumenti odkrivajo tudi podrobnosti o posebni opremljeni arabške legije. Med to opremo je tudi ona, ki jo je angleška oblast pred nekaj tedni na dveh ladjah poslala iz Egipta v Transjordanijo.

Dalje se v tekni podrobna poročila o delovnosti angleških oficirjev med arabskimi trupami ter o njihovem delu pri napadu. Zadnji del Bele knjige bo vseboval popoln seznam količine petroleja v Haifi in Liddi ter njegov prevoz v Transjordanijo

takoj potem, ko je Glubb paša posredoval pri velikih petrolejskih družbah.

Med drugim je navedena tudi količina 50.000 galonov bencina za letala, ki so ga prepeljali iz Lidge v Transjordanijo ter arabski osvobodilni vojski in ki predstavlja direktno in aktivno pomoč Britancem arabskim napadnim silam.

Komencu se bo lahko na podlagi vseh podatkov Bele knjige opazilo, da je Velika Britanija tako odkrito podpirala vojaške baze Arabcev, da je težko razbrati, kako se še danes proglasa za nevtralnega v palestinskem konfliktu.

Zato so dovolj podani razlogi, da bosta Sovjetska zveza in Zdržene ameriške države v prihodnosti, da bo akcija OZN neuspešna, pričeli s svoje strani pokljati orožje Zidom in podpirati izraelsko državo.

Medtem časom smo izvedeli iz Kaira, da je odločna obramba Zidov povzročila med egiptovski-mi finančniki poplaj, odkar se je Egipt spustil v to vojno pustolovščino. Cena zlata pada, raste pa cena ameriških dolarjev. En dolar, ki je pred meseci stal na črni borzi 34 piastrov, stane danes 40 do 42 piastrov. Nakazila na banke v New Yorku stanejo 45 do 47 piastrov, uradna menjjava pa bi bila 24 piastrov za dolar. Cena dolarja se je v Egiptu še pred koncem prvega meseca sovražnosti v Palestini tako rekoč podvojila, JON KIMCHE

(Od našega dopisnika)

TEL AVIV — Izrael.

Danes so prišli na dan novi dokazi o senzacionalnem zakulisju britanske pomoči Arabcem v Palestini. Z gotovostjo se je izvedelo, da je 6. maja t. l. angleški brigadni general John Bagot Glubb (Arabski ka kličejo Glubb paša) in komandant arabske legije v Transjordaniji, obvestil glavni stan generala Gordona H. A. Mac Millana, ki je vrhovna angleška oblast v Palestini, o načrtih napada, ki je bil dogovorjen z arabskimi državami.

Po poročilu Glubb paše je bila glavna naloga egiptovske vojske ta, da bi s svojim manevriranjem pritegnila glavne židovske sile na skrajni jug, kakor bi ostala centralna Palestina brez obrambe. Druga egiptovska kolona pa bi se morala pri Jeruzalemu združiti in skopiti v napad z arabsko legijo.

Podobna naloga je bila dodeljena tudi vojnim silam Sirije in Libanona na skrajnem severu, to je pritegniti čim več židovskih vojskih sil.

Egiptani in Sirijci so predlagali, da bi se družili in napadali predvsem s topništvo in letali, da bi na ta način prisilili Zide, da bi se obrnili proti njim. Glavna egiptovska vojska je bila določena, da bi se vrnila na Tel Aviv, ki ga glavni egiptovski stan smatra za osrčje židovske vojske, s tem so hoteli